

מראי מקומות- מנחות מ"ט

- (א) **כבשי עצרת ששחטן לשום אילים כשרים- כ'** הלקוטי הלכות (זבחים דף ד'), דמה דאמרי' דאם שחטן לשום אילים כשרים ולא עלו לשם חובה, היינו דוקא היכא דשחט שני כבשי עצרת, שהם שלמים, ושחטן לשם האילים, שהם עולות. אבל בשאר כבשי עצרת, שהם עולות, אם שחטן לשם אילים עלו נמי לשם חובה, וע"ש שהביא ראי' לזה, דלא אכפ"ל איזה בהמה הוא, אי"ז נקרא שלא לשמה.
- (ב) **תני רבה בר בר חנה קמי' דרב, כבשי עצרת ששחטן לשום אילים כשרין, וכו'- כ' הקרן אורה, דנראה דהי' מסתבר להגמ' דע"כ לא מיירי רבב"ח בסתם שינוי השם, דא"כ מאי קמ"ל, פשיטא דלא עלו לבעלים. אלא ע"כ רבב"ח חידוש קאמר, ורב פליג עלי' בזה. וע"ז בא ר' חסדא לפרש במאי פליגי, וקאמר דבכסבור אילים ושחטן לשם כבשים פליגי, דרבב"ח ס"ל דכיון שהוא סבר לשחוט בשינוי השם, א"כ שפיר הוי שינוי השם. ורב סובר דטעותא דכי האי לאו כלום היא, דכיון דהאמת הוא כמחשבתו, א"כ טעות כזה לאו כלום היא.**
- (ג) **עקירה בטעות הויא עקירה, וכו'- ע' בקובץ שעורים (ב', כ"ב, ג') שהק' דבשלמא אם אמרי' דמחשבת שלא לשמן הוי מחשבה הפוסלת כמו מחשבת פיגול, א"כ שפיר שייך לומר דמחשבה בטעות אינה פוסלת, ומשו"ה עקירה בטעות לא הוי עקירה. אבל אם נאמר דמחשבת שלא לשמה אינה פוסלת, אלא משום חסרון לשמה, א"כ מה בכך דעקירה בטעות אינה עקירה, מ"מ הרי חסר מחשבת לשמה, ובודאי אם יכתוב גט שלא לשמה לא יוכשר הגט מפני טעותו. וביאר דגדר של שלא לשמה בקדשים הוא דעוקר הקרבן מיחודו, דעוקרן מיחודן ע"י הא דמיחדן לקרבן אחר. וא"כ, אם עקירה בטעות לא הוי עקירה, א"כ נמצא אין מחשבה זו יכול לעוקרן מיחודו, וממילא הם נשארי' ביחודו, ע"ש עוד מש"כ בזה.**
- (ד) **הכהנים שפיגלו- ע' במשנה למלך (חובל ומזיק ז', ד') שהעיר דלמה נקט המשנה שם דוקא ציור דהכהנים שפיגלו, והול"ל שהכהנים עשו שלא לשמה, דאף דכשר, אבל מ"מ אינו עולה לשם חובה, וא"כ הזיקו הבעלים דצריכים להביא קרבן אחר. ותי' דהי' רוצה לכלול אף קרבן נדבה, דאין הבעלים חייבים באחריותו, וא"כ, אם כוון הכהן לשם קרבן אחר, לא יהי' הבעלים צריכים להביא קרבן אחרת. וכי תימא, א"כ בפיגול נמי הדין כן, ולמה גם כהנים שפיגלו חייבים לשלם בשביל נדבה. וביאר דכבר כ' רש"י בגיטין שיש להבעלים של הקרבן צער על שלא הקריב קרבנו, שהרי לדורון הי' רוצה. וא"כ שפיר חייב הכהן אם פיגל בנדבה. אבל כל זה דוקא בפיגול, אבל בשלא לשמה, הרי הקרבן כשר, וא"כ נמצא דהביא דורון, וגם אינו חייב באחריותו, ולכן אם כוון הכהן שלא לשמה בקרבן נדבה, לא יהי' הכהן חייב לשלם.**
- (ה) **לא הקטירו קטורת בבקר, יקטירו בין הערבים, אמר ר"ש, וכולה היתה קריבה בין הערבים- ע' בקרן אורה (ג., סוד"ה אמר ר"ש) דהביא דהמשנה למלך (כלי המקדש ב') הביא נידון בראשונים אם הוי קטורת דבקר ובין הערבים הוי מצוה א' או ב' מצוות, וכ' הקרן אורה די"ל דבזה תלוי מח' ת"ק ור"ש, דת"ק ס"ל דב' מצוות הן, ולכן אם לא הביא של בקר, הביא רק חצי דבין הערבים, אבל ר"ש ס"ל דמצוה א' היא, ולכן אם לא הביא החצי דבקר, הביא כולו בין הערבים. וע' בשפת אמת דפי' המח' באו"א, דהיינו דמה דקטורת יש בה שיעור פרס בשחרית ופרס בין הערבים, היינו דרבנן קבעו זה השיעור. ואפי' לפי מש"כ המשנה למלך (תמידין פרק ג') דשיעור קטורת הלמ"מ הוא, י"ל דזהו רק השיעור מנה דכל היום, אבל פרס בשחרית ופרס בין הערבים, אי"ז אלא שיעור דרבנן. וא"כ, ס"ל לר"ש דהיכא דלא הקטירו הפרס בשחרית, א"כ שפיר יש להקטיר כל המנה בין הערבים. וע"ש עוד דמביא נידון אם יש מח' בזה בכלל, דתוס' כ' לקמן (ג.) דרבנן לא**

הא גם אי לית לי' יש דין דהעולה עולה ראשונה, וא"כ איך מקריבין המוסף אם לא הקריב התמיד. אע"כ מוכח לומר דדין העולה עולה ראשונה שייך רק קודם ד' שעות, אבל לאחר ד' שעות, דאינה זמן התמיד עוד, שוב לא שייך החסרון דהעולה עולה ראשונה.

(ט) **אלא תמידין דלמחר ומוספין דהאינדא - ע' בחכם צבי (ק"ו)** שהביא מש"כ הרדב"ז דאם אדם חבוש בבית האסורין ויש בידו רשות לצאת פעם א' בשנה, דאין לו לחשוב על מצוה קלה וחמורה, אלא יוצא מיד, דאין מעבירין על המצוות, וצריך לעשות המצוה שבא לידו מיד. והעיר עליו החכם צבי מסוגיין, דמה שייך להסתפק בתמידין למחר ומוספין דהאינדא, לימא דאין מעבירין על המצוות, וצריך לעשות של עכשיו ואין לחשוב על של מחר. וכ' החכ"צ דמוכח מזה דלא אמרי' אין מעבירין על המצוות אלא במצוות שוות, אבל אם א' עדיף מחבירו, בזה שפיר שייך להסתפק איזה מהן קודם, וע"ש שהאריך בזה.

(י) **ת"ל תשמרו וכו' - הק' בחי' הרשב"א,** אם אמרי' שמירה שמירה לג"ש, א"כ אמאי קאמר דלא בעינן ד' ימים לביקור אלא לתמיד, הרי כיון דביקור נלמד מג"ש דשמירה, הרי דין שמירה קאי על כל הקרבנות הכתובות בפרשה, שהרי תשמרו לשון רבים כתיב. ותי' דע"כ הדין ביקור לא קאי על כל הקרבנות הכתובות בפרשה, דהא איכא קרבן פסח דכתי' בפרשה, וע"כ פסח דורות לא בעי ביקור, שהרי קרבן יחיד הוא, ולא מצינן קרבן יחיד שטעון ביקור. וא"כ, מדלא מצינן למימר דאכולהו קאי, א"כ אית לן למימר דדוקא על תמיד דסמיך לי' קאי, ולא אכולהו.

פליגי על ר"ש, וכ' השפ"א דכן מבואר שהוא ש' רש"י, ע"ש לראייתו, וכ' דכן משמע לשון "אמר ר' שמעון".

(ו) **שאינ מחנכין את מזבח הזהב אלא בקטורת הסמים - ע' בחי' הגרי"ז** דחקר בגדר הא דמחנכין מזבח העולה ומזבח הזהב, האם דין זה בהכשר דחפצא, דצריך להכשיר המזבחות ע"י חינוך, או דזהו דין בהתחלת עבודה, דצריך להתחיל העבודה ע"י הבאת קרבן זו. ואף דבכלי שרת ודאי צריך חינוך כדי להקדישן, זהו משום דכלים אלו אינם קדושים בלא חינוך, אבל מזבח החיצון לא הוי כלי, וכמו כן במזבח הזהב, הרי הוא נמשח וזהו קדושתו. והביא מש"כ הבה"ג דחנוכת נשיאים מצוה הוא, והק' עליו בספר המצוות להרמב"ם דהרי זה הי' בין הנשיאים בלבד ולא הוה מצוה לדורות. ותי' הרמב"ן דמצות חינוך היתה מצוה לדורות, דבבית שני הי' חינוך, וגם בבית שלישי יהי' חינוך, ואי נימא דדין חינוך הוי רק התחלת עבודה, א"כ לכאו' פשוט דאין שייך למנות זה למצוה בפנ"ע, ובע"כ דהוי זה דין בפנ"ע מצות חינוך לחנך את המזבח.

(ז) **ולא את המנורה אלא בשבעה נרותיה בין הערבים - הק' בחי' הגרי"ז,** בשלמא לשי' הרמב"ם, דהי' הדלקה בין בשחריות ובין בין הערבים, א"כ שפיר משמיענו מתני' דרק ההדלקה של בין הערבים יכול לחנכו. אבל לפי שאר ראשונים, דלא הי' הדלקה אלא בין הערבים, א"כ מה חי' לנו מתני' במה דאמר דהחינוך הוא בהדלקה של בין הערבים. וע"ש שמביאים מהגרי"ד ליישב דבא לחדש דדוקא הדלקה, שהוא בין הערבים, מחנך המנורה, ולא הטבת הנרות, שהוא בבקר.

(ח) **פשיטא תמידין עדיפי דהווי להו תדיר ומקודש - הק' בחי' הגרי"ז,** מ"ש דנקט משום תדיר ומקודש, לכאו' הול"ל משום דהעולה עולה ראשונה. ותי' דבעבר זמן התמיד, דהיינו לאחר ד' שעות, האם אז אמרי' ג"כ דעולה עולה ראשונה, או דלמא כיון דכבר עבר זמן הקרבה של התמיד, שוב לא שייך הא דעולה עולה ראשונה. והוכיח מהא דאי' בגמ' אלא פשיטא דלית לי', ומה מרויח בזה,